

Novinová zásilka - povolila Česká pošta, s. p., Odštěpný
závod Praha č.j. Nov. 5400/95 ze
Placeno převodem
Novinová zásilka
Adresa adresáta:

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

8/2000
ročník 10

Generál Jaroslav
Vedral-Sázavský
a volyňští Češi

Generál Jaroslav Vedral-Sázavský byl jedním z skvělých a státněc důstojníků československé zahraniční armády ve 2. světové válce. Jeho složitá všeobecná cesta ho přivedla do řad 1. čs. armádního sboru a do nejtěžších bojů o přechod Karpat. V této bojové převazoval velení 1. čs. samostatné brigády. Byla to situace úpravných bojů při překonávání jednotlivých horských obranných pásem nepřítele. Generál Sázavský si vedl rozvážně a jeho rozhodnutí chránila životy podřízených vojáků a přesto vedl k vytvoření podmínek pro další postup k československým státním hranicím v Dukelském průsmyku.

Generál Sázavský měl kládny přístup k volyňským Čechům. Informoval se o této menšině v zahraničí a plně souhlasil s jejich vlasteneckými city, které již v masovém měřítku vedly po dobu za svobodu Československa. I jeho vlastní lásky k vlasti k odchodu do zahraničí a do boje na frontách 2. světové války.

O kladném vztahu generála Sázavského k volyňským Čechům svědčí i ta skutečnost, že si pro přímo ochranu zvolil právě je. Byli to polní četníci desátník Alois Štěpánek a desátník Josef Kocek, oba rodáci z České obce Nové Teremno 3 km severně od okresního města Lucka. Tito chlapci byli zcela oddáni svému velitelovi a byli připraveni jej chránit i za cenu ztráty vlastního života.

Přiblížil se den přechodu čs. státních hranic v Dukelském průsmyku. Byly dobyty prviny metry území, byla osvobozena první obec Vyšní Komárnik.

Generál Sázavský se rozhodl osobně pozdravit své jednotky druhého sledu postupující na území vlasti. Společně s důstojníkem štábů státním kapitánem Němcem a přímo ochraňovanou četníkům přijel na polsko-československou hranici, kde osobně zdravil postupující jednotky. Po krátké době všichni usedli do terénního automobilu, aby pokračovali dále směrem k jednotnám, bojujícím o poslední obranné pásmo nepřitele v Dukelském průsmyku, probíhající po čele kata Javira, kota Obšár, kota Jarucha, a také na výšinu vrcholu další čs. vojsk.

Po přejedoucí několika desítkou metrů po silnici a mírném odbočení na krajnici se ozval

mohutný výbuch. Pod automobilem generála Sázavského vybuchla protitanková mina. Podle účinku automobil pravděpodobně najel na minu pravým kolem. Byla to mina kladená tzv. ve vrstvách.

Na místě byly mrtví škpt. Němc, generál Sázavský a desátník Kocek. Těžce raněn byl desátník Štěpánek, kterému byla roztržitá levá noha. Ta byla poté amputována. Jen fidič vyvázl s lehkým zraněním. Výbuchem byl automobil odmrštně stranou a převrácen. Tak zahynul skvělý důstojník československé zahraniční armády spolu se svým věrným volyňským Čechem.

Krajan Alois Štěpánek, zíjící se svoji manželkou v penzionu v Litoměřicích na tento omdlívce nikdy nezapomene, již proto, že je stoprocentním invalidem. Stále vzpomíná na svého generála, charakterního člověka a skvělého velitele. Miroslav Novák

Patnáctiletý kapitán

Když dávno jsem četl knížku, která pojednávala o patnáctiletém hrdinovi z druhé světové války v Sovětském svazu pod jménem "Velká vlastenecká válka". Jednalo se o chlapce, který prošel celou válkou, a i když byl mladý, dosáhl značně vysoké hodnosti kapitána (smad jen symbolické).

Nás hrdina, o němž tady bude řeč, byl rovněž tak mladý, když na Volyni v Lucku nastupoval do východního zahraničního československého vojska vedeného velitelem Ludvikem Svobodou. Jeho hodnosti přišly až později - postupně podle zásluh a schopnosti, a tak vysoké, jak jen bylo možno dosáhnout bez důstojnické školy.

Když přicházel osvobození od fašistické okupace, v rodině Dubců na Ládovce zemřela hospodyně domu a pro mladíčkého chlapce Václava milovaná matka. Nastal pro něj těžký, přetěžký život, když byl po přichodu Rudé armády se začalo proslychat, že hned za předními oddíly vojsk se k Volyni blíží československé jednotky za účelem posílení svých řad. Přípravy ke vstupu do armády byly veliké a to se týkalo také Václavova otce.

Nebýlo pro otce snadné opustit syna, který před několika měsíci ztratil matku. Nyní ho opouštěl také otec. Nekož z nastupujících do armády nemohl předem vědět, jak pro každého z nich válka skončí. Otec vybral nějaké vnitřné řešení, kam dát syna na tu dobu, co bude ve válce. Nakonec se řešení našlo a Václav šel

bydlet k sestřenici do mlýna.

Po odchodu otce do armády neměl Václav doma žádné stání, stále jen přemýšlel, jak by se dostal do osvobozených jednotek za otcem a mohl byt přítom, až v bojích o svobodou Československou budou z něj vyháněti fašistické větřelec. Vlastenecké citění u něho bylo veliké a v tu dobu se naskytla příležitost plně jí projevit. Ukázat u velkou lásku k zemi, z níž jsme vzešli, kterou nám všem rodice od mládí vštěpovali.

"Otec už tam je a co já tady sám", říkal Václav. Začal naletat na sestřenicu a ostatní přibúzence, zda by mu nějak nepomohli, aby se mohl dostat za otcem do československého vojska. Věděl také, že otec by s tím nesouhlasil, aby sel do armády, protože to muselo připravovat bez jeho vědomí. Až už ve vojsku budu, nikdo mne odtud nemůže poslat domů", uvažoval Václav. Všichni o tom začali vězně naděj. V tu dobu vzládla taková všeobecná specialita, že za nejáký úplatek bylo možno si nechat rok připsát nebo ubrat. To se provádělo na matriče, která se v tu dobu nazáhlače u duchovních.

Vše se podařila a Václavovi byly připsány dva roky. S tím už byl doma něco dělat. Misto patnácti byl najednou sedmnáctiletý, když fekl, že se hlásí dobrovolně do armády dríve než mu povinnost ukládá, byl přijat. Když se to otec dovedl, že začátku trochu zufí, nebyl pro to, aby jeho dali člen rodiny dával v sázku svůj život. Později se však s tímto faktem smířil a byl i trochu rád, že má syna ve stejně jednotce a může o něm teď všechno vědět.

Václav se ještě jednou vrátil domů na opuštěk. Procházel se, koleny Daňkova mlýna, kde před nástupem do armády bydlel. Bylo to jeho rozloučení na dlouhou dobu. Přišel také mezi nás, kluky stejně staré, když jsme se kupali při vánorkách (náhony vody na mlýn). Už s námi ale nešel do vody, zmužněl, zvázněl, zmoudřel, a toto skádání z mostu do rybníka ho už nelákalo. Byl obléčen do uniformy československého vojska, uštět na míru, a byl hrdy. Ze jeho věci než my ostatní.

Václav prošel všemi velice náročnými výcviky. Od prvních, které začaly už na Volyni a později v okolí jihokrajinského města Černovky na řece Prut. Ze jí těba důkladně se připravit k bojům, které naše vojsko čekaly, to věděli všechni ti, kteří už prošli mnohými boji, včetně nejzářivějšího s Sokolovem a boju v hlavním městě Ukrajiny

Kyjev. Věděl to nejlépe hlavní velitel československého vojska L. Svoboda, že takový nepřítel, jakého měl před sebou, nedává nic zadarmo. Rve se o každý kousek země a když nejakerou část ztratí, snaží se ji znovu i za velkých ztrát získat a co nejvíce znepljemit a znesnadnit život protivníku. K větštině nad takovým nepřitem muselo být vojsko ještě schopnější, zdatnější, odvážnější a obětavější. Velitel to také často říkal, děcho se vojsko dostane, až nastanou boje před vstupem na Československé území, a že to nebude žádána procházka, ale uprunuté boje, při kterých bude mnoho nesnází, bude třeba vynaložit velké válečné umění a také obětovat lidské životy.

Václav prošel krutýma a krvavýma boji v Karpatko-Dukelské operaci, která trvala přibližně dva měsíce. Další doba vojsko provádělo v nepohodlných, mokrých a mraživých zákopecích, v deštích, blátě a sněhu, v počase, které nikomu nesdíralo na zdraví. V této nepohodě utíčili a odolávali nepřetisklým protiútokům.

Další bojová cesta s jednotkou pokračovala přes Slovensko a Moravu, kde jednotku zastihla zpráva o kapitulaci fašistického Německa. Zavládla veliká radost, že je konečně poražena nemáděná velmož, chvíť mocí na celém světě. Byl konec války, ale Praha ještě volala o pomoc, bylo tedy jí osvobození. Za několik dní už československé jednotky pochodovaly po Václavském náměstí v Praze, před prezidentem, vládou a celým národem, jako vítězové a hrdinové. Také Václav se zúčastňoval těchto velkých oslav, krácel v tomto vojsku a několik vyznamenání zdobil jeho hrud.

Po nástupu komunistického režimu v únoru 1948 nastala pro všechny zahraniční vojáky doba pronásledování a věznění. Místo odměn, uznání a odškodení nastupují perkutorie, vykonstruované politické procesy, soudy, těžké nucené otcické příprace a tábory okoukané z výchu, něco jako "gulag".

Také nás mladý hrdina Václav Dubec, který prošel dlouhou bojovou cestou, byl v roce 1951 v procesu připraveném komunisty odsouzen na dlouhá léta k těžkému trestu nucených prací v Jáchymovských uranových dolech. To se stalo, když se Václav oženil a chtěl v poválečné době založit rodinu. S velkou obětavostí a neúnavnosti milován mладičké manželky se podařilo snížit mu tento neoprávněný trest o několik roku.

Toto je jeden případ z mnoha, které museli volyňští Češi vystřídat za své velké vlastenecky, strádání, obětavost a hrdinství ve druhé světové válce.

Jiří Pancíř

Zlá příhoda se štastným koncem.

Býlo to koncem roku 1943. Kupičovští hoši díky pomocí vlivných známostí namítli nucených prací v Německu pracovali v Kovelu. Někteří byli u stavebních firem, ale většina z nich pracovala v odvášnáře a lázních v tzv. "Entlausung Anstalt". Ručními pilami "katry" zde fezali palivové dříví do kotlů. Norma byla 3 metry kubické. Někdy také jezdili vagónovou dříví dále na Polesí. Doba to byla tehdy velice neklidná. Na severu Polesí byly sovětskí partyzáni a každou chvíliku Němcům při pravili nejakej překvapení. Ukrainská pomocná polícia se Němcům sloužila, ale už to nebylo tak žávě, jako když minulý rok vyvražďovali Židy. Ale i teď hyeny v lidské podobě sledily po lesích, vyhledávali úkryty Židů a za odměnu je vyzrazaли. Němci

býly v té době ještě dost silní na to, aby si zajistili pořádek a plnění všeho, co požadovali. Tak českým hochům nezbývalo jiné než po volně nedělit jej znovu do práce. Jelikož jsem byl až příliš zvědavý, tak jsem s nimi jel vystřídat bratra Jarda.

Z Kupičova jsme vyjeli asi v jednu hodinu v noci. Jelo několik spletění. Sněhu bylo tehdy více než dost a mráz byl také ten správný východní. Hoši a strejcové co kočívali, si rádně lokli "pravoslavný" a cestou láhev jen kolovala. Jako nejmladší (nebylo mi tehdy ani 15) jsem seděl uplně vzadu a ještě zády ke směru jízdy, což velice nesnáším. Po ujetí asi 12 km se mi udělalo nevolno a seskočil jsem ze sani. Když jsem si ulevil, s hrůzou jsem zjistil, že sam ještě prý a já jsem uprostřed zasnežených polí sám. Za zády mi kdesi zůstala polská obec Zasmyki a přede mnou v dálce ukrajinská obec Bělašov. Marně bylo moje volání za ujíždějícími i když já jsem slyšel vzdalující se bujáry hlahol. Na okamžik jsem zůstal bezradně stát, když by se ve mně nedofezal. Pak ale paměť zapracovala a cesta směr Kovelu se mi začala vybavovat. Do Kovelu jsem jíl několikrát s rodiči a také na skolní výlet. I když byla hlboká tmavá noc, níže mimo hřebeny než vyrázil. Prostřel jsem Bělašovem, ale zaklepá někde na okno jsem si netroufl. Odvahu jsem dostal až za vst., kde na pravé straně pod lesem byla velká ukrajinská usedlost. Další se mě cestou k ní. Jakmile jsem se přiblížil k vrátnu, psi, zježení puštění ze fetetu, s hrozným řevem dorazeli na vrata. V domě se díce nerozsvítlo, ale bylo slyšet tlumený hovor. Zavolal jsem ukrajinsky, že jsem Čech z Kupičova a co se mi přihodilo. Prosil jsem je, aby mi řekli, zda jdu správně. Odpověď jsem se nedočkal. Vyznal jsem znovu tm směrem, kde by měl být Kovel. Šel jsem stídem cesty, hlbokým lesem, který byl od cesty oddělen příkopu. Uprostřed cesty jsem se cítil bezpečněji. Jak jsem tak pokračoval, střídaje Atona a Zdřavas Maria, začala se objevovat světélka v oknech polské kolonie Lublatyn. Hned mi bylo veselejší, ale pořád jsem se velice bál.

Mé putování skončilo na okraji Kovelu. Zde, v bývalém obchodě s obilím Žida Arona měli Němci soustředěny dobytek, a ten také obsluhovali četní hoši. Jak jsem uviděl protějšího souseda Jarouše Kafku, citil jsem se jako doma. Když uslyšel můj příběh, hned mi slíbil, že jak obsluži dobytek, zavede mě na "Druhé Kovel". Co jsem tam rozmloval, pod okny se objevil můj bratr Jarouš, který mě sél hledat, mě, ztraženého Váňu. Radost ze setkání jsem měli velikou. Všichni se obávali, že mě možná někdo zabít.

Po padesáti letech jsem se v Polsku sešel s jednou paní právě z toho polského Lublatyna. Když vyslechla můj příběh, sejpalala ruce a zvala: "Jez Maria, člověče, bud' rád, že ti pod lesem vám neotevřel! Byla to rodina hrドlořežů, kteří se aktivně podíleli na vyvražďování Židů. Mohlo se stát, že by se někdo nedověděl, kam jste se poděl."

Václav Kytl

Jedna poválečná třída v Žatci po padesátké zpomínala.

Zatímco na Školách stoupala horečka, blížilo se období maturinových zkoušek, my už jsme jen vzpomínali a přeopatřovali létá, která uplyly od toho slavného dne. Byly nás sice jen hřistic, ale byl to kolektiv s podobnými osudy a zážitky.

Hovořilo se o těžkostech, které nás provázely po přesídlení a při studiích. Vždy t' většina z nás přišla z ukrajinských škol nebo výjimečně z českých. Vše díky patř profesorům a všem, kteří nám pomáhali překonávat těžkosti. Bohužel už jen paní profesorka Tatrová se tohoto výročí dožila a byla u mezi námi. Vzpomínala se na Volyn, na neuveritelné těžkosti, které lidem způsobily změny režimů, na práci v Kolchozech, na tragické osudy celých rodin, čekání na deportaci na Sibiř, partyzánské války, invaze vyhladovělých z východu (1947), dobrivojný odchod rodiců, sourozenců, příbuzných a kamarádů na frontu, špatné zprávy z fronty a různé těžkosti při přesídlení do ČSR.

Toto všechno převážně každého pojnamenalo. Nebylo nikoho, kdo by neztratil na frontě své nejdražší, přibuzného nebo kamaráda.

Vzpomínala se i na těžké chvíle prožité na soutěžení volyňské mládeže v Jesenicech u Podbořan, na chvíle strávené v souboru volyňské mládeže, který za krajany vyjížděl až na Moravu.

Velmi se slyždime, informujeme o novinkách, ale bohužel také přeopatřitavé, kolik nás vlastně zbylo.

Zdravíme všechny, jimž se nepovedlo tohoto sjezdu se zúčastnit, kamarády z české školy v Zdolbunově, účastníci soutěžení v Jesenici, chovance domova mládeže v Žatci a všechny členy souboru volyňské mládeže.

S krajanským pozdravem od bývalých studentů IV. B a také ode mne Rostislav Zumr

Setkání na velvyslanectví Ukrajiny

V rámci naplnění příprav k 10. výročí zahájení návratu krajana od Černobylu na území historické vlasti Radu černošibských krajanů iniciovala setkání na velvyslanectví Ukrajiny, které se konalo dne 22. 6. 2000. Radu reprezentoval doc. Boris Iljuš a Jaroslav Ornst. Z ukrajinské strany se setkání zúčastnil druhý tajemník velvyslanectví Igor Kráckovský, konzul Igor Prytula a vojenský ataš Zacharov.

Jménem Rady jsme vznесli požadavek na ochranu hmotných památek dějin a kultury českého etnika v Malém Zubovčinci a Malinovce, zejména slo o tom, aby byl vyhlášen památkou a převzat do ochrany státu český hřbitov, (zvláště všechny hroby), lidové budovy (kulturní dům v Malém Zubovčinci) a také o možnosti instalace památných desek na budovu v Malém Zubovčinci a Malinovce, oznamujíci, že tyto věci byly založeny Čechy. Měli jsme dojem, že tyto otázky našly pochopení u ukrajinské strany.

Zavedení vizevého styku s Ukrajinou pochopitelně nastolilo naše otázky o jeho podmínkách a možnostech úlev pro krajany při cestách na Ukrajinu. Konzul I. Prytula nás informoval o tom, že se počítá se zvýhodněním vizy pro občany narozené na Ukrajině (což bude nutno prokázat rodinným listem). Vysel nám všichni prohlášení, že pro skupinové cestování bude možno zařídit viza prostřednictvím zmocněnců naší Rady, což dá možnost vyuhnout se předpoládaným frontánem na konzulátě.

Dne 28. 2. 2000 pozbyla ve vztahu k Ukrajině platnost Dohody mezi Českou republikou a bývalým SSSR o sociálním zabezpečení, což výrazně komplikuje život našich krajanů, kteří jdou do duchodu. Vzniklo jakési legislativní vakuum: stará dohoda neplatí a nová dosud neexistuje.

Ukrajinská strana sdělila, že přerušení platnosti Dohody bylo uskutečněno z iniciativy české strany a tedy probíhaly přípravy nové mezinárodní dohody v oblasti sociálního zabezpečení. Z této situace pro černobylský krajana a jejich zástupce - Radu (Komisi SČVP) černobylských krajana plyně, že nás očekávají intenzivní a obtížnější jednání na státní orgány, směrovány na obhajobu našich práv, na dodržování slibů o sociálním zabezpečení, které nám byly dány při návratu v průběhu humanitární akce.

Doc. Boris Iljuk, Jaroslav Ornšt

ZPRÁVY Z REGIONŮ

Region Litoměřice

Povisenské setkání krajánu

Již jen to pojmenování vzbuzuje v nás milé představy těch volynských posvícení s věni pečlivosti či hysy, koláčků a jiných dobrat. Také to byvala mnohde posvíceního radostná zvláštnost u nás zvaná "rajetaj", což bylo kolotoč s koníky a brycikami, ale jen na ruční pohon. Na tomto rajataři, který se objevil každý rok na tem určitém místě před hospodou, jsme prozívali vždy krásné chvíle radosti a veselí, ne méně snad než dnešní mládež na těch nejexkluzivnějších atraktivách zábavních podnic. Vedle na sále v hospodě již vyhrávala místní dechovka k tanci pro dospělé i pro děti a trvalo to veselí nejen do pozdního večera, ale i na druhý den na "Pěkné" a třetí den na "Sousedské". Tak to bývalo veselé!

29. 9. 2000 se nás sešlo v Litoměřicích kolem 90 krajana ve vojenském klubu Kasino, kde vždy vyzdobeném nejen chut'ovními dobroty, ale i krásou živých květin.

Program začal a řídil vedoucí regionu kraj. Josef Kožák ap. po uplynutí "akademické čtvrt hodiny", kdy se mohli ještě dostavovat pozvaní hosté.

Omluvu a pozdrav zároveň naševelého člena - velice aktivního funkcionára krajana plk. v. Miroslava Nováka, který je týž na léčení.

První část programu byla věnována historickým vzpomínkám k 56. výročí Karpatko-Dukelským operacem.

Hlavní referát přednesl krajana Vladislav Opočenský. Samopalník - přimě účastník urputných bojů v Karpathech, jehož osobně prožite a protřepné zážitky nejvýznamněji oživily ty otrvensé události hned na začátku boju o Karpaty, kde Machnava, Vročanov, kota 534, Hyvora hora a všechna další prosaklá krajina měla se stala nezapomenutelným pojmem hrůzných válečných událostí, ale také bezmezného hrdinství a odhodlání osvobodit svou vlast.

Vladislav Opočenský hovořil také, mimo jiné, o zfilmovaném historickém dokumentu "Dukla, krev a myš". Na tomto filmu krajana Opočenský velmi významně spolupracoval jako svědek nejvýrodnější, neboť by jedním z těch, kteří tam bojovali. Sděloval při této přiležitosti ke zfilmovanému historickému dokumentu, který byl svým obsahovým záběrem filmařům 80 hodin, ale prominut ve dvouhodinovém pořadu, své pocity a postupy.

V dalším programu promluvil ředitel Litoměřického archivu doktor Moravec. Jaké přílet volynských Čechů a velice dobré znaly jejich osudu hovořil především mimo jiné o obodi jejich návratu do vlasti a perspektiv, které museli volyňští Češi zvládat při osidlování pohraničí.

Přesný čísly počtu volynských rodin osidlených v těch určitých okresech pohraničí, které doktor Moravec uváděl a graficky zapracováním této údaje do mapy Čech vznikla nová mozaika lokalit osidlených repatriováním Čechy z Volyně na mapě Čech, kterou jsme si mohli přehnout.

Krajana Václava Kuchynku - předsedu OV ČSBS a tajemník CV SČVP pozdravil naše setkání jménem ČSBS a ČSÚ, a dále pak informoval o jednáních na

zasedání CV a především mimo jiné, podal informace týkající se zákona 39/2000, kde bylo zahájeno připomínkové po poskytnutí jednorázové peněžné částky zbyvajícími účastníkům odboru.

Dále krajana Kuchynku připomněl, že od 5.-8.10. 2000 se pořádá zájezd na Duklu.

Po této části programu následoval oběd a pak volná zábava za zvuku pěkných písniček harmoniky a zpěvu pifomných. Také o tanec by nechyběl zájem, jenž vymezil prostor parketu mezi stoly toho mnoho nedovolil.

Před ukončením setkání vedoucí regionu Josef Kožák oznámil, že dobrovolnými dary bylo získáno 4135 Kč, z čehož 1000 Kč bude věnováno na konto Sdružení. *Zapsala V. Suchopárová*

Region Karlovy Vary

Pozvánka

Dne 25. 11. 2000 od 9 hodin se bude konat slavnostní beseda v restauraci Morava v Karlových Varech - Staré Roli, ulice Západní Míru č. 841.

Něco do bomby a pečivo k pochutinám vitané. Oběd bude zajistěn. Prosím o písemné potvrzení účasti na adresu:

*Věra Pelcová, Lučen 3, 360 17 Karlovy Vary
Za region Věra Pelcová*

Region Šumperk

Vážení krajáni, musím se s Vámi podělit o milý zážitek. V sobotu 23. září 2000 svolal mohelnický region schůzku krajánu regionu Mohelnice, na kterou jsme byli pozváni i my z regionu Šumperk.

Mili přátelé z regionu Mohelnice, musím Vám podekovat za milé přivítání a překrásné posezení při dobrém občerstvení a přijetíme hudební. Děkuji Vám všem. *Za šumperský region Alice Bílková*

Jak se bavila česká mládež na Volyni

V životě člověka je nejkrásnější období mládí. Mládí je spojeno se zdravím, optimismem do života a zájmem využívat různé možnosti k pobavení. Úsměv zkrášluje každého člověka, dívka a ženu projasní natolik, že se stává půvabnější a blíže. Smích je zdravý a zdraví je neodolitelný průvodce mládí. Proto tak rádi vzpomínáme na své mládí, na toto nejkrásnější období našeho života.

Mládež na Volyni musela již v ranném věku pracovat. Podílela se na chodu domácnosti, hospodářství a zemědělství, a pracovala i na polích. To ji však nebránilo v zábavě. Ta byla různorodá, a částečně závislá na místech bydlíště - zda šlo o město, obec nebo samotu.

Jak se tedy mládež bavila?

Bily to:

- besedy skolkovní mládeže spojené s recitací, básněmi a zpěvem,
- televečerní akademie;
- pěvecké sbory a zpěv, především národních písni.
- V tomto směru volynská mládež dosahovala velmi dobrých výsledků a často se v soutěžích umísťovala na prvních místech,
- divadelní ochotnické kroužky a hraní divadelních her, především českých autorů,
- tančení zábavy a maskáční plesy,
- tančeská cvičení a vystoupení sokolských jednot nejen v domácím, ale i okresním a vojvodském městítku,
- hasičská cvičení a různé soutěže,
- setkání skupin mládeže spojená s různými formami her a zpěvem
- výlety do blízkého okolí pěšky a na větší vzdálenosti na kolech,
- ve městech a v blízkých sídlištích návštěvy kin a městských divadel,
- čtení různých časopisů odebíraných z Československa jako Zpravodaj, Hvězda, časopis pani knihy. Stovky knih, které mládi četli na věsmích při osvětlení petrolejkou, ve městě pak při

elektrickém osvětlení. Čtení po práci večer bylo mezi mládými velmi rozšířeno a bylo základem většího rozhlídku oproti místní mládeži

- v neposlední řadě to byly hry jakýsi řádu, vinné a ovocné a také hry spojené s vydáváním fantů,
- v zimních podmínkách to bylo lyžování, větrinou v rovinách, a bruslení,
- v menších městech soutěže to byly hry sportovní, lehkoatletické soutěže a různé závody.

Tam, kde se mládež bavila ušlechtilými formami zábav, nedocházelo k typickým hospodským projům, spojeným s pitím alkoholických nápojů a kouřením. Proto také je mezi volyňskými Čechy vysoké procento nekufků u mužů, u žen drží narozených téměř stoprocentní odpór ke kouření.

Ve větších sídlištích se česká mládež bavila mezi sebou. Tam, kde mladí bydleli na samotách nebo v ukrajinských a polských obcích, bavili se společně s místní mládeží.

Ještě jeden jev byl typický pro vzdálená sídliště a samoty. Například česká kolonie, kde jsem provázel místní létá, byla vzdálená od centra kultury ve městě. Mladí chodili 2 km pěšky do řeky, pozejdě i ní zkoušky do divadelního kroužku, na tančení zábavy a plesy. Ty osmikilometrové pochody tam a zpět byly dobrým základem pro zdraví a fyzickou odolnost. To se potom kladně projevilo na frontě a hlavně v bojích hornatého Slovenska.

V údolí života volyňských Čechů na Volyni nebyla televize, a radiových přijímačů bylo poskrovnu. Mládež se proto aktivně podílela na různých formách zábavy. To potom přispívalo k rozšířování rozehledu a fyzické připravenosti. Mladí volyňští Češi byli vždy o kus výše oproti místní mládeži.

Vysoká fyzická připravenost a důusečný rozehled se kládly projevily po nastupu do československé zahraniční armády a po reemigraci v Československu.

Miroslav Novák

Kvetoucí zahrady na Volyni

Vzpomínám, jak celé naše vesnice byly obklopené květoucími stromy ovocných zahrad. Na jaře i v letě to byla krásná podivánka, na kterou nemůže nikdo z nás zapomenout po celý život. Nebyly to jen květy, ale pak i plody, které naši krajani neměli jen pro svou vlastní potřebu, ale prodělali z nich měli i silný získ. Pěstovali tu velmi ušlechtilé a trvácné odrůdy, zvláště jablka, například Bejler, Boskop, Bauman, zlatou renetu a žara renetu. Pěstovali také hrášek a třešeň, z nichž to bylo hlavně červené a žluté chrupky, které vyrážely i dlouhý transport a proto je sedatí rádi poučovali. U nás byly sadafy hřívánky Židé, ale díky konkurenčním platičkám za ovocie slùšné ceny. K nám jezdil před válkou sadar Bojman z Laucka a v době sezóny se zdržoval u nás nebo u sousedů Břenů. Vykupoval zahrady a sam nechal ovocie cesat, a to nejen u nás, ale i ve větších sousedních vesnicích - Malovánek, Břežce, Libanovce či Moskovánek. Ovoce svázel k nám nebo Břenům, zvláště když na podzim byly cesty blátivé, a potom odvázel od nás do Lucka plné vozy. Mohohrádky jsme mu odvázeli ovocem posílá do Gdyně, Varsavy a do jiných měst. V době sezóny se u nás zdržoval většinou celý týden, ale v pátek nejdříve do poledeň odjížděl domů. Dodíral totiž Starý zákon a židovské zvyky. Podle toho i jed - všechno koření. Kupoval si mléko, máslo nebo vajíčka. Jeho společník byl mohem mládeži, ale ten si dopřával v hospodě všechna zakázaná jídla - klobasy, thalečku nebo i buček a rád se napil. Pan Bojman, přestože byl bohatý, žil velmi skromně a mohohrádky svého společníka napominal, že mnohem větší mění je všechno udřet než vydělat.

Jednou otec odvázel ovocce panu Bojmanovi na nádraží a cestou jsme se stavěli u něj pro prázdné bedny. Nachomtili jsme se právě k tomu, jak pan Bojmanová vynášela manželovi, že jezdí domů jenom jednou týdně, zatímco jeho společník jezdí

častěji. Chvíliku hartsila židovský, chvíliku polský, ale pak Bojman se ani neozval. Když mu pak cestou domů taticek řekl, že to doma nemá aspoň lehké, poftál jen hlavou a řekl: "Paní Bižovský, proč strkat nos do vsoho hnízda, když mlčím, ona dívce pře tan?" Tuto životní filozofii si dodnes pamatuji.

Tehdy k nám dojdí do rádu sadař více, ale pak Bojman si svoje známé výzvy udřel tím, že platil za ovoce slušnou cenu.

Tak kvetoucí zahrady pomáhaly Volyňákům i k lepší životní úrovni.

V. Bižovský

VZPOMÍNKA NA DOBROŘEČHO ČLOVĚKA

Vážení krajané, ani nevím, jak mám začít. V rodině Šimkových se dne 29. července 1921 narodil v Kvasilově syn Václav. V r. 1922 se svými rodiči odjel do Československé republiky. Po dvou letech pobytu tady se vrátil se svými rodiči zpět na Volyně do Hlinska. V Hlinsku vychodil základní i střední školu. V roce 1942 byl nasazen na nucené práce do Německa. V roce 1944 utíkal z Německého pteska, kde ho kdo lidí ukrýval než v delší době.

Byla to radost Gavronova, se kterou udržoval svý polohy života. Odtamtud ho valzal Rusové a s ruskou armádou se proboval až do Berlina, kde vyškrábal své incíly na Berlinskou zeď, které jsou zachovány až do dneška. V květnu r. 1945 se vrátil na Volyně. V roce 1947 přijel jako většina volyňských Čechů do Československé republiky, kde se usídlil v Libině na Šumperku. Zde dokončil vzdělání na theologické fakultě a byl vysvěcen na pravoslavného kněze. Krajan Václav Šimek byl v organizaci protifašistických bojovníků, kde zastával důležitou funkci. Když se v roce 1950 obnovoval Svatý Čechů z Volyně, krajana Václava Šimeka byl prvním nadšencem v Šumperku, který se začal o tuto organizaci s nadšením starat. Pro Svatý Čechů z Volyně udělal krajana Václav spoustu nezapomenutelné práce. Věnoval ji každou volnou chvíličku. Pracoval v této organizaci až do r. 1997, kdy ho sklátila těžká choroba, která 2. října 1997 podlehla. Co k tomu došlo? Snad jen že to od nás odesel mily krajana, nenahraditelný Dámostojný otec a dobrý člověk. Všichni si myslíme, že tam nahode na dálni drží ochrannou ruku.

Děkuji všem, kdo si na něho vzpomnou.

Alice Bílková, region Šumperk

NAŠI JUBILANTI...

Region Cheb

Ve 4. čtvrtletí roku 2000 se dožívají kulatých a půlkulatých narozenin titu naši členové:

14. Antonín Bártík Smolány byt. Sytiny - 75 let, 2. 11. Mikuláš Hrdlička ze Sofievy byt. Doubí - 70 let, 20. 11. Růžena Novotná ze Sofievy, byt. Lipová - 81 let a 24. 12. Jiří Zahradník ze Straklovka, byt. Cheb - 70 let.

Všem jubilantům ze dřívejších let hodně zdraví a spokojenosť za region Cheb

pejrej Mácová a Pancířová

Region Žatec

V posledním letošním čtvrtletí se dožívají životního jubileia titu naši členové:

Dodatečně Vlasta Plocová, 2. 9. - 70 let, Žatec.

Děkuji upozornění! Jelikož se množí dotazy dárce na název a číslo konta Sdružení, rozholží jsem se, že tento údaj budeme uvádět v každém čísle Zpravodaje. Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel Praha. Číslo konta: 000000-1937591369/0800. Číslo spotřební a.s. - Melantrichova 5, Praha 1. Dary můžete poslat i na adresu hospodářky Sdružení: Marie Nešasová, Svídnická 509, 181 00 Praha 8. Prosíme čtenáře, aby nás neponutilo o zveřejňování darů - dary můžeme uveřejnit teprve po obdržení účetního dokladu!! Krajane! Neposílejte v žádném případě peněžní dary na adresu redaktorky! Díky za pochopení. Záležitosti týkající se evidence členů - změny adres, přihlášky nových členů - ukončení členství a veškeré dotazy toho se týkající zaslejte na adresu: prof. MUDr. Vladimír Dufek, Na Hřebenkách 20, 150 00 Praha 5

Vladimír Říha, 9. 10. - 80 let, Louny, Naděžda Svěcená, 29. 10. - 87 let, Žatec, Marie Svitková, 23. 10. - 70 let, Tvršice, Alžběta Němcovková, 25. 10. - 70 let, Žatec, Jitka Chundelová, 27. 10. - 65 let, Žatec, Věra Molíková, 28. 10. - 65 let, Most, Jitřina Skalická, 13. 11. - 75 let, Žatec, Jitřina Bajborová, 15. 11. - 75 let, Žatec, Miluše Levčuková, 14. 11. - 70 let, Žatec, Antonín Záček, 30. 11. - 75 let, Oříšov, Božena Czernováková, 1. 12. - 70 let, Postolopry. Václav Šíre, 4. 12. - 81 let, Jimlín, Evženie Kohárová, 9. 12. - 82 let, Žatec, Olga Holubčíková, 7. 12. - 86 let, Vroublek, Emil Přibyl, 10. 12. - 70 let, Žatec, Bohumila Karlovská, 11. 12. - 65 let, Libočany, Helena Špačková, 14. 12. - 83 let, Žatec, Zdenková Anastázie, 14. 12. - 89 let, Podbořany, Josef Kozlík, 30. 12. - 80 let, Brody. Všem přejeme pro dalších let mnoho zdraví za celý nás region.

Kamila Ondrová

Moravský Krumlov

Ve 4. čtvrtletí oslaví svou jubilea:

5. 10. Václav Hybler z Vilhelmovky, byt. Olbramovice - 70 let, 8. 10. Jaroslav Kroupa z Černého Lesa, byt. Našiměřice - 88 let, 10. 11. Rostislav Mazánek z Nivy Hubinské, byt. Polopelice - 60 let, 24. 11. Milada Zalešáková roz. Dufková z Nivy Hubinské, byt. Lednice - 70 let, 24. 12. Jaroslav Zimný z Vilhemovky, byt. Olbramovice - 83 let, 30. 12. Václav Mazánek z Nivy Hubinské, byt. Lednice - 87 let.

Všem oslavencům pevně zdraví a osobní spokojenosť přejí za region členové výboru

Marie Vránová-Kraciková z Ládkovky byt. Mimoň se dožila 29. 9. 80ti let.

Dodatečně blahopřeje celá rodina

Pani Františka Jirášková se dožila 6. 10. 2000 90ti let. Přejeme jí do dalších let spokojené a klidné žití. Syn Augustin, dcera Jirina, vnoučata a pravnoučata

Region Rakovník

Dne 22. 10. 2000 oslavili zlato svatbu manžele Rotkoví z Hořesedel. Pani Rotková je naši dlouholetou členkou.

29. 10. oslavily svatbu manžele Porazíkovi z Rakovníka. Oba manželé jsou našimi dlouholetými členy.

Oběma "zlatým" manželům přejeme ještě hodně společných let prožitých v plném zdraví.

Za region Rakovník Libuše Růžičková

Všem jubilantům přejeme zdraví a dalšího života i redakce Zpravodaje. Zvláště blahopřejeme k letním svatbám!

NAŠE ŘADY OPUSTILI...

Region Litoměřice

31. 3. ve věku 73 let Emilie Mišurová z Mirotína, byt. Velenice 4, ve věku 89 let Batková Dominika z Ivančic, byt. Litoměřice, 23. 8. ve věku 80 let Čaniová Anna z Mirotína, byt. Sulejovice, 25. 8. ve věku 47 let Grindler Vladimir z Mirohostě, byt. Horní Chobolice.

Všem pozůstatlým projevuje upřímnou soustrast za výbor regionu ved. reg. Kozák Umíři Vladimíra Grindlera nám sdělila těž jeho sestra pi. Miluše Dvořáková, která prosí o tichou vzpominku na něj.

Region Žatec

Dne 18. srpna zemřela náš člen Jan Pilat z Liběšic ve věku 76 let. Pocházel z Kvasilova na Volyni.

Upřímnou soustrast jeho rodině a zemělému tichou vzpominku projevuje za region K. Ondrává

Region Mohelnice

Onaznamuje všem krajanům, že nás ve věku 76 let navždy opustila naše členka při Emile Nečesaná-Pallová z Chomoutu, nyní bytem Líšnice u Mohelnice.

Upřímnou soustrast pozůstatlým za region projevuje Emilie Malinská

Region Praha

Dne 7. září zemřela v Praze při Helena Vojáčková - Millerová z Dorohostaj v Mlynova. Budeme na ni vzpomínat spolu s její rodinou. Irena Malinská

Naše nejstarší krajanka a nejstarší občanka České republiky při Anna Bruchmilová z Ludharty, nar. v Č. Malině z domu Vignerová, zemřela ve věku 107 let dne 20. srpna 2000 v Podbořanech v rodině svého syna, kde se zensule dostavalo až do posledního jejich dechu, starostlivé a milující peče Štěpani paní prožila velmi těžký život, když zahýdla ovdověla, a sama za těžkých podmínek vychovávala svou dceru a syna. Později pomáhala při výchově vnučků a pravnuků, kteří babičce a prababičce děkují za její tak velkou lásku, trpělivost a obětovost.

Nikdy nì nezapomínáme rodinu Bruchmilová a Čajová z Podbořan.

Všem pozůstatlým zeměřických krajanech projevuje účast i redakce Zpravodaje.

DARY DOŠLÉ NA KONTO SDRUŽENÍ v září 2000

Jindřich Kučera, Šanov - 200 Kč. Rostislav Zárybnický, Liberec - 300 Kč. Pi Dvořáková, Blov u Kadánu - 100 Kč. Boris Hyšán, Kadaň - 500 Kč. Drahoslava Nývltová, Praha - 300 Kč.

Region Severomoravský: Miloslav Vegricht, Ostrava-Poruba - 200 Kč, Václav Vegricht, Bystrice p. Hostýnem - 1000 Kč, Emile Válková - 100 Kč, Jan Bajer, Praha - 100 Kč, Valerian Klaban - 100 Kč, Eduard Štěpánek, Tylovice - 300 Kč.

Region Moravský Krumlov: Miroslava Margentiová - 150 Kč, Ludmila Procházková - 150 Kč. Pi Božena Dománská z Ostrava o. Ohři věnovala 1000 Kč z odkladu po manželu Vladimíru Novém z 2. světové války.

P. Nosek z Hradec Králové věnoval 200 Kč na konta Sdružení. Dal předpal Pichta a žárovec mu touto cestou děkuje za milé přijetí.

Všem dárčům ze srdeč děkuju!

DARY na činnost severomoravského regionu:

Antonie Kraciková - 100 Kč a Josef Linka - 100 Kč.

Region srdečně děkuje